

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4067

[Total No. of Pages : 4

[6540]-541

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO-501-MJ : Micro Economics Analysis - I

(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Draw neat diagrams wherever necessary.
- 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Solve any one of the following questions (300 words) : **[15]**

- a) What is Micro Economics? Explain the nature and scope of micro Economics.
- b) What is Indifference curve? Explain the characteristics of Indifference curve.

Q2) Solve any one of the following questions (300 words) : **[15]**

- a) Explain the law of diminishing marginal utility.
- b) Explain the revealed preference theory.

Q3) Solve any one of the following questions (300 words) : **[15]**

- a) Explain the concept of total cost, average cost and marginal cost.
- b) Explain the law of variable proportions.

Q4) Solve any one of the following questions (300 words) : **[15]**

- a) State the prof. Pigou's contributions to welfare Economics.
- b) Explain Amarty Sen views on thoughts of welfare economics

P.T.O.

Q5) Write any two short notes on the following :

[10]

- a) The basic economic problems
- b) Utility
- c) Price elasticity
- d) The law of Returns to scale

Total No. of Questions : 5]

PE-4067

[6540]-541
M.A (Part - I)
ECONOMICS
ECO-501-MJ : Micro Economics Analysis - I
(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा (300 शब्दांत) [15]
- अ) सूक्ष्म अर्थशास्त्र म्हणजे काय? सूक्ष्म अर्थशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
- ब) समवृत्ती वक्र म्हणजे काय? समवृत्ती वक्राची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा (300 शब्दांत) [15]
- अ) घटत्या सिमांत उपयोगितेचा नियम स्पष्ट करा.
- ब) अभिव्यक्ती पंसती सिद्धांत स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा (300 शब्दांत) [15]
- अ) एकूण खर्च, सरासरी खर्च आणि सीमांत खर्च संकल्पना स्पष्ट करा.
- ब) बदलत्या प्रमाणाचा नियम स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा (300 शब्दांत) [15]
- अ) प्रा. पिगू यांचे कल्याणकारी अर्थशास्त्रातील योगदान स्पष्ट करा.
- ब) अमर्त्य सेन यांचे कल्याणविषयक अर्थशास्त्रासंबंधी विचार स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा लिहा.

[10]

- अ) मूलभूत आर्थिक प्रश्न
- ब) उपयोगिता
- क) मागणीची किंमत लवचिकता
- ड) प्रमाण – फल नियम

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4068

[Total No. of Pages : 4

[6540]-542

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO-502 MJ : Public Finance - I

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) Answer to Q.No. 1 to 4 should be in 300 words.
- 4) Draw neat and clean diagram wherever necessary.

Q1) Comment on the Competition between Public and Private Sector. [15]

OR

Explain the Voluntary Exchange Model.

Q2) What is Public Expenditure? Explain the Causes of increasing Public Expenditure. [15]

OR

Define Tax Shifting and write the Factors to Determining Tax Shifting.

Q3) Explain the Principles of Taxation. [15]

OR

Explain in Detail Zero Based Budgeting.

Q4) Write the Wagner's Law of Increasing State Activities. [15]

OR

State the role of Government as an agent for Economic Planning and Development.

P.T.O.

Q5) Write short notes on (any 2) :

[10]

- a) Public Goods and Private Goods
- b) Social Cost- Benefit Analysis.
- c) Criteria of Public Investment
- d) Incidence of Taxation.

Total No. of Questions : 5]

PE-4068

[6540]-542

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO-502 MJ : Public Finance - I

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) आवश्यक तेथे आकृती काढा.
 - 4) प्रश्न क्र. 1 ते 4 ची उत्तरे 300 शब्दांत असावीत.
 - 5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

-
प्रश्न 1)	सार्वजनिक व खाजगी क्षेत्र यांच्यातील स्पर्धेवर भाष्य करा.
किंवा
स्वेच्छ विनिमय प्रतिमान स्पष्ट करा.	[15]
प्रश्न 2)	सार्वजनिक खर्च म्हणजे काय? सार्वजनिक खर्च वाढीची करणे स्पष्ट करा.
किंवा
कर संक्रमणाची व्याख्या सांगून कर संक्रमणाचे निर्धारक घटक लिहा.	[15]
प्रश्न 3)	करारोपणाची तत्वे स्पष्ट करा.
किंवा
शून्याधारित अंदाजपत्रक सविस्तर स्पष्ट करा.	[15]
प्रश्न 4)	वॅग्नर यांचा राज्याचा कार्यात्मक वाढीचा सिद्धांत लिहा.
किंवा
आर्थिक नियोजन व विकास यातील मध्यस्थ म्हणून सरकारची भूमिका सांगा.	[15]

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

[10]

- अ) सार्वजनिक वस्तू व खाजगी वस्तू
- ब) सार्वजनिक खर्च – लाभ विश्लेषण
- क) सार्वजनिक गुंतवणूकीचे निकष
- ड) करभार तत्व

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4069

[Total No. of Pages : 4

[6540]-543

M.A (Part - I)

ECONOMICS

ECO-503-MJ : International Economics - I

(2023 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) Draw neat diagrams wherever necessary.
- 4) Answer in 300 words each question.

Q1) Explain technology gap model.

[15]

OR

Explain Indias participation in Global trade.

Q2) Explain Relationship between terms of trade and economic development.[15]

OR

Explain effects of tariff's under general equilibrium.

Q3) Explain arguments against protection Trade policy.

[15]

OR

Explain determinants of terms of trade.

Q4) Explain effect of Dunkel proposal on Indian Economy.

[15]

OR

Explain Heckscher Ohlin theorem.

P.T.O.

Q5) Write a short notes on (Any two) :

[10]

- a) Importance of International trade
- b) Trade based on Economies of scale
- c) Non tariff barriers of trade
- d) Features of Global trade

Total No. of Questions : 5]

PE-4069

[6540]-543
M.A (Part - I)
ECONOMICS
ECO-503-MJ : International Economics - I
(2023 Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) प्रश्न क्र. 1 ते 4 ची उत्तरे 300 शब्दात घावी.

प्रश्न 1) तंत्रज्ञान अंतर प्रतिमान स्पष्ट करा. [15]

किंवा

जागतिक व्यापारातील भारताचा सहभाग स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) व्यापारशर्ती आणि आर्थिक विकास यांमधील संबंध स्पष्ट करा. [15]

किंवा

सर्वसाधारण समतोल अंतर्गत जकातीचे परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) संरक्षण व्यापार धोरणविरोधी युक्तीवाद स्पष्ट करा. [15]

किंवा

व्यापार शर्तीचे निर्धारक घटक स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) डंकेल प्रस्तावा चे भारतीय अर्थव्यवस्थे वरिल परिणाम स्पष्ट करा. [15]

किंवा

हेक्श्चर ओहलीन सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

[10]

- अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे महत्त्व
- ब) प्रमाणाच्या बचतीवर आधारित व्यापार
- क) व्यापारावरील जकातीतेतर अडथळे
- ड) जागतिक व्यापाराची वैशिष्ट्ये

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4070

[Total No. of Pages : 4

[6540]-544

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO-510-MJ : Indian Economic Policy - I
(2023 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) Answer should be precise and to the point.
- 4) Answer each question in 300 words. (Q.No.2 to 5).

Q1) Answer the following questions in twenty words each. (Any Five) **[10]**

- a) What are the demographic aspects of urbanization?
- b) State the concept of 'Agricultural Pricing'.
- c) What is social infrastructure?
- d) What is Inclusion?
- e) What are pre reforms and post reforms period?
- f) What is 'Labour Efficiency'?
- g) What is the role of RBI in Capital Market?

Q2) State the implications of the changes in the structure of India's national income. **[15]**

OR

What are the five indicators of economic development in India?

Q3) Which are the four economic reforms in India? Explain. **[15]**

OR

Explain the issues related to disinvestment policy.

P.T.O.

Q4) Explain the role of energy and transport infrastructure in economic development. **[15]**

OR

Explain the key issues in infrastructure financing in India. What steps have been taken by the government to address these issues?

Q5) Explain the problems faced by MSME's in India. **[15]**

OR

What is the difference among-Merger, Amalgamation, Acquisition and Takeover? Explain.

Total No. of Questions : 5]

PE-4070

[6540]-544

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO-510-MJ : Indian Economic Policy - I

(2023 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) प्रश्न क्र. 2 ते 5 या प्रश्नांची 300 शब्दांत उत्तरे लिहा.
 - 4) उत्तर नेमके आणि मुद्देसूद असावे.
 - 5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 20 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) : [10]

- अ) शहरीकरणाचे लोकसंख्याशास्त्रीय पैलू कोणते?
- ब) 'कृषी किंमत' ही संकल्पना सांगा.
- क) सामाजिक पायाभूत सुविधा म्हणजे काय?
- ड) 'समावेशन' म्हणजे काय?
- इ) सुधारणापूर्व आणि सुधारणानंतरचा कालावधी म्हणजे काय?
- फ) 'श्रमिकांची कार्यक्षमता' म्हणजे काय?
- य) भांडवल बाजारात भारतीय रिझर्व्ह बँकेची भूमिका काय आहे?

प्रश्न 2) भारताच्या राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या रचनेतील बदलाचे परिणाम सांगा. [15]

किंवा

भारताच्या आर्थिक विकासाचे पाच निर्देशांक कोणते?

प्रश्न 3) भारतातील चार आर्थिक सुधारणा कोणत्या आहेत? स्पष्ट करा. [15]

किंवा

निर्गुतवणूक धोरणाबाबतच्या समस्या स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) उर्जा आणि वाहतूक या पायाभूत सुविधांची आर्थिक विकासातील भूमिका स्पष्ट करा. [15]

किंवा

भारतातील पायाभूत सुविधांच्या वित्तपुरवठ्यातील प्रमुख समस्या स्पष्ट करा. या समस्या सोडविण्यासाठी सरकारने कोणती पावले उचलली आहेत?

प्रश्न 5) भारतात सुक्ष्म, लघु आणि मध्यम उद्योगांना भेडसावणाऱ्या समस्या स्पष्ट करा. [15]

किंवा

विलिनीकरण, एक्त्रीकरण, अधिग्रहण आणि ताबा घेणे यामध्ये काय फरक आहे? स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4071

[Total No. of Pages : 4

[6540]-545

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO-511 MJ : Agricultural Economics
(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) Draw neat diagrams wherever necessary.
- 4) Answer in 300 words each question.

Q1) Define the Agricultural Economics. Explain the role of Agriculture in Economic Development. [15]

OR

What is meant by Agricultural Productivity? Explain the causes of low Agricultural productivity in India.

Q2) Explain the various challenges to rural agricultural credit in India. [15]

OR

Discuss about the inter-dependence between agriculture and industry.

Q3) Explain the need for government policy intervention for agricultural productivity. [15]

OR

Explain the features and importance of National Employment Guarantee Scheme in Agricultural Sector.

Q4) What is Agricultural marketing? Enumerate the importance of agricultural marketing. [15]

OR

Define the Sustainable Agriculture. Explain the need and problems of Sustainable Agriculture.

P.T.O.

Q5) Write a Short Notes (any two) :

[10]

- a) Scope of Agricultural Economics
- b) Factors determining agricultural productivity
- c) Globalization and Indian Agriculture
- d) Global Hunger Index and India.

Total No. of Questions : 5]

PE-4071

[6540]-545

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO-511 MJ : Agricultural Economics

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) प्रत्येक प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दात लिहा.
 - 4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कृषी अर्थशास्त्राची व्याख्या द्या. भारताच्या आर्थिक विकासात शेतीची भूमिका स्पष्ट करा. [15]
किंवा

शेतीची उत्पादकता म्हणजे काय? भारतात शेतीची उत्पादकता कमी असण्याची कारणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) भारतातील ग्रामीण कृषी वित्तपुरवठ्यापुढील विविध आव्हाने स्पष्ट करा. [15]
किंवा

शेती आणि उद्योग यांच्यातील परस्पर अवलंबित्व यावर चर्चा करा.

प्रश्न 3) शेतीच्या उत्पादकतेसाठी सरकारच्या धोरणात्मक हस्तक्षेपाची गरज स्पष्ट करा. [15]
किंवा

भारतीय कृषी क्षेत्रातील राष्ट्रीय रोजगार हमी योजनेचे महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) कृषी विपणन म्हणजे काय? कृषी विपणनाचे महत्व विषद करा. [15]
किंवा

शाश्वत शेतीची व्याख्या करा. शाश्वत शेतीची गरज आणि समस्या स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

[10]

- अ) कृषी अर्थशास्त्राची व्याप्ती
- ब) कृषी उत्पादकता निर्धारित करणारे घटक
- क) जागतिकीकरण आणि भारतीय शेती
- ड) जागतिक भूक निर्देशांक आणि भारत

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4072

[Total No. of Pages : 4

[6540]-546

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO-512-MJ : Foreign Exchange Market - I

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate the full marks.*
- 3) *Question Number 1 to 4 of the answer in 300 words.*

Q1) Explain the structure of Foreign Exchange Market. [15]

OR

Explain the Role of RBI in Foreign Exchange Market.

Q2) Write the Balance of Payment (BOP) Theory of Exchange Rate determinations. [15]

OR

Write the features & functions of Foreign Exchange Market.

Q3) Explain the components of Intervention in Foreign Exchange Market. [15]

OR

State the direct & indirect methods of Exchange Rate Quotations.

Q4) Explain the relation between interest rate and Foreign Exchange Rate. [15]

OR

Write in detail the types of Risk and exposure in Foreign Exchange Market.

P.T.O.

Q5) Short notes (any two)

[10]

- a) Spot Transaction
- b) FOREX Regulation
- c) Central Bank
- d) Risk management Tools

Total No. of Questions : 5]

PE-4072

[6540]-546

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO-512-MJ : Foreign Exchange Market - I

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) प्रश्न क्र. 1 ते 4 ची उत्तरे 300 शब्दात द्यावी.

प्रश्न 1) परकीय विनिमय बाजाराची रचना स्पष्ट करा. [15]

किंवा

परकीय विनिमय बाजारातील भारतीय रिझर्व्ह बँकेची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) विनिमय दर निर्धारणाचा व्यवहार तोल सिद्धांत लिहा. [15]

किंवा

परकीय विनिमय बाजाराची वैशिष्ट्ये व कार्ये लिहा.

प्रश्न 3) परकीय विनिमय बाजारात हस्तक्षेप करणारे घटक स्पष्ट करा. [15]

किंवा

विनिमय दर अवतरणांच्या प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष पद्धती सांगा.

प्रश्न 4) व्याज दर आणि परकीय विनिमय दर यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा. [15]

किंवा

परकीय विनिमय बाजारातील धोके व उद्भासन (Exposure) प्रकार सविस्तर लिहा.

प्रश्न 5) टीपा (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) हजर व्यवहार
- ब) विदेशी मुद्रा नियम
- क) मध्यवर्ती बँक
- ड) धोके व्यवस्थापनाची साधने

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4073

[Total No. of Pages : 4

[6540]-547

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO-541 RM : Research Methodology

(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) Write the answer to question No. 1 to 4 in 300 words each.

Q1) What is mean by Hypothesis? Explain the types of Hypothesis. [15]

OR

Explain the various types of Sampling method.

Q2) Explain the Need and Stages of Research Design. [15]

OR

What is Research? Explain the importance and types of Research.

Q3) Explain the types of Classification and Tabulation. [15]

OR

What is data collection? Explain the sources of data collection.

Q4) Explain the stages of report writing. [15]

OR

Explain the concepts of Mean, Median and Mode.

P.T.O.

Q5) Write Short Notes (any two) :

[10]

- a) Classification
- b) Appendix
- c) Research problem
- d) Review of Literature.

Total No. of Questions : 5]

PE-4073

[6540]-547

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO-541 RM : Research Methodology
(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) प्रश्न क्र. 1 ते 4 ची उत्तरे 300 शब्दांत लिहा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) गृहितकृत्य म्हणजे काय? गृहितकृत्यांचे प्रकार स्पष्ट करा. [15]
किंवा
नमुना निवडीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) संशोधन आराखड्याची आवश्यकता आणि पायऱ्या स्पष्ट करा. [15]
किंवा
संशोधन म्हणजे काय? संशोधनाचे महत्व आणि प्रकार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) वर्गीकरण आणि सारणीकरणाचे प्रकार स्पष्ट करा. [15]
किंवा
तथ्य संकलन म्हणजे काय? तथ्य संकलनाचे स्रोत विशद करा.
- प्रश्न 4) अहवाल लेखनाच्या पायऱ्या स्पष्ट करा. [15]
किंवा
माध्य, मध्यका आणि बहुलक संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

[10]

- अ) वर्गीकरण
- ब) परिशिष्ट
- क) संशोधन समस्या
- ड) साहित्याचे पुनरावलोकन

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4074

[Total No. of Pages : 4

[6540]-548

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO551MJ : Micro Economic Analysis - II
(2023 Pattern) (Semester - II) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Solve any one of the following questions (300 words) : [15]

What is meant by Perfect Competition? Explain the features of Perfect Competition.

OR

Describe in detail about the Comparison of Monopoly and Perfect Competitive Market.

Q2) Solve any one of the following questions (300 words) : [15]

Define Monopoly market. Explain short-run price determination under a Monopoly with a diagram.

OR

What is meant by Monopolistic Competition? Explain the Features of Monopolistic Competition

Q3) Solve any one of the following questions (300 words) : [15]

Explain the Equilibrium of Firm and Industry in Long Run under Monopolistic Competition.

OR

Explain price and output determination in a Cartel.

P.T.O.

Q4) Solve any one of the following questions (300 words) : [15]

Explain the Long-run equilibrium of a Firm and Industry under perfect competition.

OR

What is Duopoly? Explain the Features of Duopoly.

Q5) Write any two short notes on the following. [10]

- a) Selling Cost
- b) Types of Markets
- c) Price Discrimination
- d) Oligopoly

Total No. of Questions : 5]

PE-4074

[6540]-548

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO551MJ : Micro Economic Analysis - II
(2023 Pattern) (Semester - II) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालील पैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. (300 शब्दांत) [15]

पूर्ण स्पर्धा म्हणजे काय? पूर्ण स्पर्धेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

मत्तेदारी आणि पूर्ण स्पर्धा बाजाराचे तुलनात्मक तुलनात्मकदृष्ट्या विस्तृत वर्णन करा.

प्रश्न 2) खालील पैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. (300 शब्दांत) [15]

मत्तेदारी बाजाराची व्याख्या करा. मत्तेदारीतील अल्पकालीन किंमत निश्चिती आकृतीसह स्पष्ट करा.

किंवा

मत्तेदारीयुक्त स्पर्धा म्हणजे काय? मत्तेदारीयुक्त स्पर्धेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालील पैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. (300 शब्दांत) [15]

मत्तेदारीयुक्त स्पर्धेतील व्यवसायसंस्था आणि उद्योगाचा दीर्घकालीन समतोल स्पष्ट करा.

किंवा

कार्टेल मधील किंमन आणि उत्पादन निश्चिती स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालील पैकी कोणत्याही एक प्रश्न सोडवा. (300 शब्दांत) [15]

पूर्ण स्पर्धेतील व्यवसायसंस्था आणि उद्योगाचा दीर्घकालीन समतोल स्पष्ट करा.

किंवा

द्विविक्रेताधिकार म्हणजे काय? द्विविक्रेताधिकाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालील पैकी कोणत्याही दोन टीपा लिहा. [10]

- अ) विक्री खर्च
- ब) बाजाराचे प्रकार
- क) मूल्यभेद
- ड) अल्पविक्रेताधिकार

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE4075

[Total No. of Pages : 2

[6540]-549

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO - 552 MJ : Public Finance - II
(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Draw neat diagrams wherever necessary.*
- 4) *Answer in 300 words each question.*

Q1) What is meant by Public Debt? Explain the Causes of Increasing Public Debt.[15]
OR

Define the Fiscal Policy. Explain in detail limitations of Fiscal Policy.

Q2) Explain the recommendations of 15th Finance Commission. [15]
OR

What is meant by Tax? Explain the resources Tax Revenue and Non-Tax Revenue.

Q3) Explain in detail the methods of repayment of public debt. [15]
OR

What is meant by Budgetary Deficits? Explain the various effects of Budgetary Deficits.

Q4) Explain the structure and objectives of NITI Ayog. [15]
OR

Explain in detail classification of Indian Taxes.

Q5) Write a short notes on (any 2) [10]

- a) Objectives of Public Debt.
- b) Interdependence between Fiscal and Monetary Policies.
- c) Division of function between the central and state Governments.
- d) Merits and demerits of indirect taxes.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE4075

[6540]-549

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO - 552 MJ : Public Finance - II
(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दात लिहावे.
 - 4) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढाव्या.
 - 5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) सार्वजनिक कर्ज म्हणजे काय? सार्वजनिक कर्ज वाढीची कारणे स्पष्ट करा. [15]

किंवा

राजकोषीय धोरणाची व्याख्या द्या. राजकोषीय धोरणाच्या मर्यादा सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.2) 15 व्या वित्त आयोगाच्या शिफारशी स्पष्ट करा. [15]

किंवा

कर म्हणजे काय? कर महसूल आणि करेत्तर महसूलाचे मार्ग स्पष्ट करा.

प्र.3) सार्वजनिक कर्ज परतफेडीच्या पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा. [15]

किंवा

अंदाजपत्रकीय तुट म्हणजे काय? अंदाजपत्रकीय तुटीचे विविध परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.4) निती आयोगाची रचना आणि उद्दिष्टे स्पष्ट करा. [15]

किंवा

भारतातील करांचे वर्गीकरण सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) सार्वजनिक कर्जाची उद्दिष्टे
- ब) राजकोषीय आणि चलनविषयक धोरणांमधील परस्परावलंबन
- क) केंद्र आणि राज्य सरकारची कार्यविभागणी
- ड) अप्रत्यक्ष करांचे गुण व दोष

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE4076

[Total No. of Pages : 2

[6540]-550

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

**ECO-553 MJ : International Economics - II
(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Question No.1 to 4 should be answered in 300 words.*

Q1) Define the Balance of Trade & Balance of Payments. Explain the structure and importance of Balance of Payments. **[15]**

OR

Explain the Balance of Payments Theory.

Q2) Explain the Need and Effects of Devaluations of Indian Rupee in 1991. **[15]**

OR

Explain the Purchasing Power Parity Theory.

Q3) Define the Foreign Capital. Explain the importance and role of Foreign Capital. **[15]**

OR

Explain the Functions and Importance of International Monetary Fund.

Q4) What is meant by Foreign Exchange Market? Explain the Components of Foreign Exchange Market. **[15]**

OR

Define the Exchange Control. Explain the objectives and methods of Exchange Control.

Q5) Short notes. (any Two) **[10]**

- a) Causes of disequilibrium in Balance of Payments
- b) Convertibility of Rupee
- c) New Development Bank
- d) Classification of International Capital Flows

* * *

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE4076

[6540]-550

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO-553 MJ : International Economics - II

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) प्रश्न क्र. 1 ते प्रश्न क्र. 4 ची उत्तरे 300 शब्दांत असावी.
 - 4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) व्यापारतोल आणि व्यवहारतोलाची व्याख्या द्या. व्यवहारतोलाची रचना आणि महत्त्व स्पष्ट करा. [15]
किंवा

व्यवहारतोलाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.2) 1991 मधील भारतीय रुपयाच्या अवमूल्यनाची गरज व परिणाम स्पष्ट करा. [15]
किंवा

क्रयशक्ती समता सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.3) विदेशी भांडवलाची व्याख्या द्या. विदेशी भांडवलाचे महत्त्व आणि भूमिका स्पष्ट करा. [15]
किंवा

आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीचे कार्ये आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.4) विदेशी विनिमय बाजार म्हणजे काय? विदेशी विनिमय बाजाराचे घटक स्पष्ट करा. [15]
किंवा

विनिमय नियंत्रणाची व्याख्या द्या. विनिमय नियंत्रणाची उद्दिष्टे आणि पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) व्यवहारतोल असमतोलाची कारणे
- ब) रुपयाची परिवर्तनीयता
- क) नवीन विकास बँक
- ड) आंतरराष्ट्रीय भांडवलाच्या प्रवाहाचे वर्गीकरण

* * *

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4077

[Total No. of Pages : 4

[6540]-551

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO-560-MJ : Labour Economics

(2023 Pattern) (Semester - II) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) Answer the All questions in 250 words.

Q1) Explain the Meaning of Labour and significance of Labour. [15]

OR

Explain the concept and Characteristics of Informal Labor.

Q2) Explain the relationship Between Development and Employment. [15]

OR

Explain the Modern Theory of Wage.

Q3) Explain the Factors Affecting on wages of Women Labour. [15]

OR

What is minimum wage? Explain the objectives and importance of minimum wage.

Q4) Explain the child labour in organized Sector. [15]

OR

Explain the Causes for the increase in labour in detail.

P.T.O.

Q5) Short Note (Any Two)

[10]

- a) Labour and Social Security.
- b) Minimum Wage
- c) Child labour
- d) Unemployment

Total No. of Questions : 5]

PE-4077

[6540]-551

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO-560-MJ : Labour Economics

(2023 Pattern) (Semester - II) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजव्या बाजूचे आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) सर्व प्रश्नांचे उत्तरे 250 शब्दांत लिहा.

प्रश्न 1) श्रमाचा अर्थ आणि श्रमाचे महत्त्व समजावून सांगा. [15]

किंवा

अनौपचारिक श्रमाची संकल्पना आणि वैशिष्ट्ये समजावून सांगा.

प्रश्न 2) विकास आणि रोजगार यांचा संबंध समजावून सांगा. [15]

किंवा

वेतनाचा आधुनिक सिद्धांत समजावून सांगा.

प्रश्न 3) महिला मजुरीवर परिणाम करणारे घटक समजावून सांगा. [15]

किंवा

किमान वेतन म्हणजे काय? किमान वेतनाची उद्दिष्टे व महत्त्व विशद करा.

प्रश्न 4) संघटित क्षेत्रातील बालकामगारांचे स्पष्टीकरण द्या. [15]

किंवा

श्रमशक्ती वाढण्याची कारणे सविस्तर पणे समजावून सांगा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा कोणत्याही दोन :

[10]

- अ) कामगार आणि सामाजिक सुरक्षा
- ब) किमान वेतन
- क) बालमजुरी
- ड) बेकारी

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4078

[Total No. of Pages : 4

[6540]-552

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO-561 MJ : Industrial Economics

(2023 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is Industrial Economics? Explain its nature and scope. **[15]**

OR

What is industrial combinations? Explain the causes of industrial combination.

Q2) Explain Alfred Weber's theory of industrial location. **[15]**

OR

Explain the problems of regional imbalance in India.

Q3) Explain Sargent Florence's theory of industrial location. **[15]**

OR

Explain the performance and problems of Micro and Small industries in India

Q4) What is industrial finance? Explain the various source of industrial finance. **[15]**

OR

Explain the changing role of public and private sector in India.

P.T.O.

Q5) Write Short Notes (any two) :

[10]

- a) Need of Industrial Economics
- b) Industrial Location
- c) Importance of Industrial Finance
- d) Make in India

Total No. of Questions : 5]

PE-4078

[6540]-552

M.A. (Part - I)

ECONOMICS

ECO-561 MJ : Industrial Economics

(2023 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) औद्योगिक अर्थशास्त्र म्हणजे काय? औद्योगिक अर्थशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. [15]
किंवा

औद्योगिक संयोग म्हणजे काय? औद्योगिक संयोगाची कारणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) अल्फ्रेड वेबरचा औद्योगिक स्थाननिश्चितीचा सिद्धांत स्पष्ट करा. [15]
किंवा

भारतातील प्रादेशिक असमतोलाच्या समस्या स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) सार्जंट फ्लॉरेन्स यांच्या औद्योगिक स्थानाचा सिद्धांत स्पष्ट करा. [15]
किंवा

भारतातील सूक्ष्म आणि लघू उद्योगांची कामगिरी व समस्या स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) औद्योगिक वित्त म्हणजे काय? औद्योगिक वित्ताचे स्रोत स्पष्ट करा. [15]
किंवा

भारतातील सार्वजनिक आणि खाजगी क्षेत्राची बदलती भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

[10]

- अ) औद्योगिक अर्थशास्त्राची गरज
- ब) औद्योगिक स्थान
- क) औद्योगिक वित्ताचे महत्व
- ड) मेक इन इंडिया

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4079

[Total No. of Pages : 4

[6540]-553

M.A (Part - I)

ECONOMICS

ECO-562-MJ : Statistical Techniques

(2023 Credit Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) What is data? Explain the types of data.

[15]

OR

Find the Standard Deviation from the following frequency distribution :

Heights in inches :	57-59	59-61	61-63	63-65	65-67	Total
No. of Students :	2	8	45	40	05	100

Q2) Explain the types of sampling.

[15]

OR

Find the probability that in a game of bridge a hand of 13 cards will contain all the 4 aces.

Q3) Fit a stright line trend equation by the method of least squares and estimate the trend values.

[15]

Year	2011	2012	2013	2014	2015
Sales (in Lakh)	35	56	69	80	60

OR

Calculate pearson's co-efficient of correlation between advertisement cost and sales as per the data given below.

Advertisement cost (in thousand)	38	64	62	80	86
Sales (in Lakh Rs.)	45	51	52	54	53

P.T.O.

Q4) What is Non-sampling Error? Explain the types of non-sampling error. [15]

OR

What is the probability of guessing correctly at least six of the ten answers in a true - false objective test?

Q5) Write short note (Any two) : [10]

- a) Scope of statistics.
- b) Presentation of data.
- c) Cyclical time series.
- d) Semi Average method.

Total No. of Questions : 5]

PE-4079

[6540]-553
M.A (Part - I)
ECONOMICS
ECO-562-MJ : Statistical Techniques
(2023 Credit Pattern) (Semester - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्न पहावा.

प्रश्न 1) माहिती म्हणजे काय? माहितीचे प्रकार स्पष्ट करा.

[15]

किंवा

खालील वारंवारिता वितरणावरून प्रमाप विचलन शोधा.

उंची (इंच मध्ये)	57-59	59-61	61-63	63-65	65-67	Total
विद्यार्थी संख्या	2	8	45	40	05	100

प्रश्न 2) नमुना-निवडीचे प्रकार स्पष्ट करा.

[15]

किंवा

पत्त्याच्या डावातुन निवडलेल्या 13 पानांपैकी 4 एवढे असण्याची संभाव्यता शोधा.

प्रश्न 3) न्युनतम वर्ग पद्धतीने कल समीकरण तयार करा आणि कल मुल्य प्राक्कलीत करा.

[15]

वर्ष	2011	2012	2013	2014	2015
विक्री (लाखा मध्ये)	35	56	69	80	60

किंवा

खालील विक्री आणि जाहिरात खर्च माहिती वरून पिअरसन सहसंबंध गुणक काढा.

जाहिरात खर्च (हजार मध्ये)	38	64	62	80	86
विक्री (लाखा मध्ये)	45	51	52	54	53

प्रश्न 4) नमुनेत्तर चुक म्हणजे काय? नमुनेत्तर चुकांचे प्रकार स्पष्ट करा.

[15]

किंवा

चुक - बरोबर पर्याय चाचणीमध्ये 10 पैकी किमान 6 प्रश्नांची उत्तरे बरोबर असण्याची संभाव्यता काय आहे.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

[10]

- अ) सांख्यिकीयची व्याप्ती
- ब) माहितीचे सादरीकरण
- क) चक्रिय काल मालिका
- ड) अर्थ (सेमी) सरासरी पद्धत

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4080

[Total No. of Pages : 4

[6540]-554

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

ECO-601-MJ : Macro Economics Analysis - I

(2023 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right side indicate full marks.*

Q1) Explain the meaning, definition, Nature & limitations of Macro Economics.[15]

OR

Explain the main characteristics of Neo Classical Approach.

Q2) Explain meaning, definition and importance of National Income in detail. [15]

OR

Explain the concept of Circular flow of National Income & two sectoral and three sectoral circular flow of National Income.

Q3) Write meaning & types of National Accounting. [15]

OR

Explain the classical theory of demand for money.

Q4) Explain the concept of Flow of Funds Accounting in detail. [15]

OR

Explain the meaning & functions of money.

P.T.O.

Q5) Write short notes (any Two) :

[10]

- a) Scope of Macro Economics
- b) Money & Near Money
- c) Gross Domestic Product (GDP)
- d) Cash Balance Approach

Total No. of Questions : 5]

PE-4080

[6540]-554

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

ECO-601-MJ : Macro Economics Analysis - I

(2023 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1)** समग्रलक्षी अर्थशास्त्राचा अर्थ, व्याख्या, स्वरूप आणि मर्यादा स्पष्ट करा. [15]
किंवा
नवसनातनवादी दृष्टिकोन सांगून त्याची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** राष्ट्रीय उत्पन्नाचा अर्थ, व्याख्या आणि महत्त्व सविस्तर स्पष्ट करा. [15]
किंवा
राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या चक्राकार प्रवाहाची संकल्पना सांगून द्विक्षेत्रीय आणि त्रिक्षेत्रीय चक्राकार प्रवाह स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** राष्ट्रीय लेखांकनाचा अर्थ सांगून त्याचे प्रकार स्पष्ट करा. [15]
किंवा
पैशाच्या मागणीचा सनातन सिद्धांत स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4)** प्रवाह मुद्रा लेखांकनाची संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा. [15]
किंवा
पैशाचा अर्थ सांगून पैशाची कार्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

[10]

- अ) समग्रलक्षी अर्थशास्त्राची व्याप्ती
- ब) पैसा आणि सदृश्य पैसा
- क) स्थूल देशांतर्गत उत्पन्न
- ड) रोख शिल्लक दृष्टिकोन

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4081

[Total No. of Pages : 4

[6540]-555

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

ECO-602-MJ : Economic Growth and Development - I
(2023 Credit Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Answer in 300 words of Question no.1 to 4.*
- 4) Draw diagrams wherever necessary.*

Q1) Differentiate between economic growth and economic development with examples. **[15]**

OR

Explain the main barriers to economic development in developing countries.

Q2) Explain Adam Smith's Classical Theory of Economic Development. **[15]**

OR

Discuss the Harrod-Domar Model of growth.

Q3) What is Poverty? Explain Multidimensional Poverty Index (MPI) of NITI Aayog. **[15]**

OR

Explain the Lorenz Curve and Gini Coefficient as tools of inequality measurement.

Q4) Explain the role of Human Capital in Economic Development. **[15]**

OR

Explain the significance of Human Development Index (HDI) in measuring development.

P.T.O.

Q5) Write short notes on (Any Two) :

[10]

- a) Big Push Theory
- b) Endogenous Growth Theory
- c) Disguised Unemployment
- d) Optimum Population

Total No. of Questions : 5]

PE-4081

[6540]-555

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

ECO-602-MJ : Economic Growth and Development - I

(2023 Credit Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) प्रश्न क्र. 1 ते 4 ची उत्तरे 300 शब्दांत लिहा.
 - 4) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
 - 5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

-
प्रश्न 1)	आर्थिक वाढ आणि आर्थिक विकास यांतील फरक उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
किंवा
विकसनशील देशांतील आर्थिक विकासातील प्रमुख अडथळे स्पष्ट करा.	[15]
प्रश्न 2)	अँडम स्मिथ यांचा पारंपारिक आर्थिक विकास सिद्धांत स्पष्ट करा.
किंवा
हॅरॉड-डोमर वृद्धी सिद्धांताची चर्चा करा.	[15]
प्रश्न 3)	दारिद्र्य म्हणजे काय? नीति आयोगाचा बहु आयामी दारिद्र्य निर्देशांक स्पष्ट करा.
किंवा
लॉरेंझ वक्र आणि गिनी गुणांक विषमता मोजण्यासाठी कसे वापरले जातात ते स्पष्ट करा.	[15]
प्रश्न 4)	मानवी भांडवलालाचा आर्थिक विकासातील सहभाग स्पष्ट करा.
किंवा
मानवी विकास निर्देशांकाचे (HDI) आर्थिक विकासातील महत्त्व स्पष्ट करा.	[15]

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

[10]

- अ) बिग पुश सिद्धांत (Big Push Theory)
- ब) अंतर्जात आर्थिक विकास सिद्धांत
- क) छुपी बेरोजगारी
- ड) इष्टतम/पर्याप्त लोकसंख्या

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4082

[Total No. of Pages : 4

[6540]-556

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

ECO-603MJ : Indian Financial System - I
(2023 Credit Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one out of two : **[15]**

- a) Explain the Financial instruments in India?
- b) Write the Function of Indian money market?

Q2) Answer any one out of two : **[15]**

- a) Explain the limitations of Monetary Policy of RBI.
- b) Explain the Financial instruments of Indian Capital Market?

Q3) Answer any one out of two : **[15]**

- a) Explain the strategies for development of banking business in India?
- b) Explain the stages of evolution of banking in India.

Q4) Answer any one out of two : **[15]**

- a) Explain the need for credit rating services in India?
- b) Write information about Reserve Banks as a government bank?

P.T.O.

Q5) Write short notes (Any two out of four)

[10]

- a) Financial Markets in India
- b) Merger of Banks
- c) Financial System
- d) Objectives of RBI

Total No. of Questions : 5]

PE-4082

[6540]-556

M.A. (Part - II)

ECONOMICS (अर्थशास्त्र)

ECO-603MJ : भारतीय वित्तीय प्रणाली – I

(2023 Credit Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** खालील दोन प्रश्नांपैकी कोणत्याही एकाचे उत्तर द्या. [15]
अ) भारतातील वित्तीय साधने स्पष्ट करा?
ब) भारतीय नाणेबाजाराची कार्ये लिहा.
- प्रश्न 2)** खालील दोन प्रश्नांपैकी कोणत्याही एकाचे उत्तर द्या. [15]
अ) आरबीआयच्या चलनविषयक धोरणाच्या मर्यादा विशद करा.
ब) भारतीय भांडवल बाजाराची आर्थिक साधने विशद करा.
- प्रश्न 3)** खालील दोन प्रश्नांपैकी कोणत्याही एकाचे उत्तर द्या. [15]
अ) भारतातील बँक व्यवसायाच्या विकासासाठी धोरणे स्पष्ट करा.
ब) भारतातील बँकिंगच्या उत्क्रांतीचे टप्पे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4)** खालील दोन प्रश्नांपैकी कोणत्याही एकाचे उत्तर द्या. [15]
अ) भारतातील क्रेडिट रेटिंग सेवांची आवश्यकता स्पष्ट करा.
ब) सरकारची बँक म्हणून रिझर्व्ह बँकेबद्दल माहिती लिहा?

प्रश्न 5) टिपा लिहा (चार पैकी कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) भारतातील वित्तीय बाजारपेठा
- ब) बँकाचे विलीनिकरण
- क) वित्तीय प्रणाली
- ड) आरबीआयची उद्दिष्ट्ये

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4083

[Total No. of Pages : 4

[6540]-557

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

ECO-611MJ : Demography

(2023 Credit Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precise and to the point.*
- 4) *Write the Answers to question No. 1 to 4 in 300 words.*

Q1) Explain the theory of Demographic Transition. **[15]**

OR

Explain the effects of Economic Development on Population Growth.

Q2) Explain the causes of population Growth in Developing countries. **[15]**

OR

Explain the phases of population Growth in India.

Q3) Explain the relationship between population and Environment. **[15]**

OR

Explain the factors affecting fertility and measures to reduce birth rate in India.

Q4) Explain the Population Policy, 2000 in India. **[15]**

OR

What is Demography? Explain the relationship between Demography and Economics.

P.T.O.

Q5) Write a short notes (Any two)

[10]

- a) Measures of Population Growth.
- b) Population and Labour Force.
- c) Measures to reduce Mortality.
- d) Population and natural resources.

Total No. of Questions : 5]

PE-4083

[6540]-557

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

ECO-611-MJ : Demography

(2023 Credit Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) उत्तरे नेमकी आणि मुद्देसुद असावीत.
 - 4) प्रश्न क्र. 1 ते 4 ची उत्तरे 300 शब्दांत लिहा.
 - 5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) लोकसंख्या संक्रमणाचा सिद्धांत स्पष्ट करा. [15]

किंवा

आर्थिक विकासाचे लोकसंख्या वाढीवर होणारे परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) विकसनशील देशांमध्ये लोकसंख्या वाढीची कारणे स्पष्ट करा. [15]

किंवा

भारतातील लोकसंख्या वाढीचे टप्पे स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) लोकसंख्या आणि पर्यावरण यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा. [15]

किंवा

भारतातील प्रजनन क्षमतेवर परिणाम करणारे घटक आणि जन्मदर कमी करण्यासाठीचे उपाय स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) भारतातील लोकसंख्या धोरण, 2000 स्पष्ट करा.

[15]

किंवा

लोकसंख्या शास्त्र म्हणजे काय? लोकसंख्या शास्त्र आणि अर्थशास्त्र यातील संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) लोकसंख्या वाढीवरील उपाय
- ब) लोकसंख्या आणि कामगार शक्ती
- क) मृत्युदर कमी करण्यासाठी उपाययोजना
- ड) लोकसंख्या आणि नैसर्गिक संसाधने

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4084

[Total No. of Pages : 2

[6540]-558

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

ECO-612 MJ : Mathematical Economics

(2023 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) Use of non-programmable calculator is allowed.

Q1) Discuss in detail the difference between Mathematical and Non-mathematical Economics. [15]

OR

Explain the different types of functions used in Mathematical Economics with suitable examples.

Q2) What is Equilibrium? Explain partial equilibrium analysis using linear & non-linear models. [15]

OR

Write short notes on :

- i) Market Demand & Supply curves
- ii) Indifference curves and isoquants
- iii) Production possibility Frontier

Q3) Explain the basic operations of a matrix with suitable examples. [15]

OR

Solve the following simultaneous equations using matrix inversion method.

$$x + 2y + 3z = 14$$

$$2x - y + z = 5$$

$$3x + y + 2z = 13$$

P.T.O.

Q4) Explain the rules of differentiation. [15]

OR

Discuss the application of differential calculus in profit maximization under perfect competition.

Q5) Write Short Notes on (any two) : [10]

- a) Indefinite integrals of algebraic
- b) Relationship between average and marginal concepts
- c) Logarithmic function
- d) Economic significance of integrals

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4085

[Total No. of Pages : 4

[6540]-559

M.A (Part - II)

ECONOMICS

ECO-613-MJ : Rural Development

(2023 Credit Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All Questions are Compulsory
- 2) Numbers to the right indicates full marks
- 3) Neat diagrams wherever necessary

Q1) Explain difference between Rural economy and Urban Economy. **[15]**

OR

Explain Modernization theory of Rural Development.

Q2) Define Rural Development. Explain basic elements of rural development. **[15]**

OR

Explain Mahatma Gandhian Model of Rural Development.

Q3) State natural and Physical resources in respect of determinants of Rural Development. **[15]**

OR

Explain Institutional and Non-Institutional sources of rural credit.

Q4) Explain the role of Panchayat Raj Institutions in Rural Development. **[15]**

OR

Explain objectives and advantages of Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme

P.T.O.

Q5) Write short notes (Any two)

[10]

- a) Dilemmas in Rural Development
- b) Lewis Model of Rural Development
- c) Determinants of Rural Development: Infrastructure
- d) National Agriculture Policy

Total No. of Questions : 5]

PE-4085

[6540]-559
M.A (Part - II)
ECONOMICS
ECO-613-MJ : Rural Development
(2023 Credit Pattern) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यक त्या ठिकाणी सुबक आकृत्या काढा.

प्रश्न 1) ग्रामीण अर्थव्यवस्था आणि शहरी अर्थव्यवस्थेमधील फरक स्पष्ट करा. [15]

किंवा

ग्रामीण विकासाचा आधुनिकीकरण सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) ग्रामीण विकासाची व्याख्या करा. ग्रामीण विकासाचे मुलभूत घटक स्पष्ट करा. [15]

किंवा

महात्मा गांधींचे ग्रामीण विकासाचे प्रारूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) ग्रामीण विकासाचे निर्धारक म्हणून नैसर्गिक आणि भौतिक संसाधने सांगा. [15]

किंवा

ग्रामीण कर्जाचे संस्थात्मक आणि बिगर संस्थात्मक घटक स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) ग्रामीण विकासातील पंचायत राज संस्थांची भूमिका स्पष्ट करा. [15]

किंवा

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेची उद्दीष्टे आणि फायदे स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) ग्रामीण विकासातील समस्या/द्विधा
- ब) ग्रामीण विकासाचे लेविस प्रारूप
- क) ग्रामीण विकासाचे निर्धारक: पायाभूत सुविधा
- ड) राष्ट्रीय कृषी धोरण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4086

[Total No. of Pages : 4

[6540]-560

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

ECO-651 MJ : Macro Economic Analysis - II
(2023 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) Answer should be precise and to the point.

Q1) What is meant by Deflation? Explain the causes of Deflation. [15]

OR

Explain the extension of IS-LM model with government sector Fiscal policies.

Q2) Explain the factors Influencing Consumption Function. [15]

OR

What is meant by stagflation? Explain the stagflation in India 1991.

Q3) What is meant by Investment? Explain the various types of investment. [15]

OR

Explain the simultaneous equilibrium in goods market and money market.

Q4) Explain the Role of monetary policy. [15]

OR

Explain the Exchange Rate Regimes.

P.T.O.

Q5) Write short notes (any two) :

[10]

- a) Balance of Payments
- b) Marginal Efficiency of Capital
- c) Cost Push Inflation
- d) Philips curve

Total No. of Questions : 5]

PE-4086

[6540]-560

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

ECO-651 MJ : Macro Economic Analysis - II

(2023 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.
 - 4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.
-

प्रश्न 1) चलन घट म्हणजे काय? चलन घटीची कारणे स्पष्ट करा. [15]

किंवा

सरकारी क्षेत्रातील वित्तीय धोरणासह IS-LM प्रतिमानाचा विस्तार स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) उपभोग फलनावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. [15]

किंवा

मंदीयुक्त चलन वाढ म्हणजे काय? भारतातील 1991 मधील मंदीयुक्त चलन वाढ स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) गुंतवणूक म्हणजे काय? गुंतवणूकीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. [15]

किंवा

वस्तू बाजार आणि नाणे बाजाराचा एकत्रित समतोल स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) चलन विषयक धोरणाची भूमिका स्पष्ट करा. [15]

किंवा

विनिमय दर व्यवस्था स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

[10]

- अ) व्यवहारतोल
- ब) भांडवलाची सिमांत लाभक्षमता
- क) खर्च दाब निर्मित चलन वाढ
- ड) फिलिप्स वक्र

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

PE4087

[6540]-561

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

**ECO-652-MJ : Economic Growth and Development - II
(2023 Pattern) (Semester - IV) (Credit System)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates :

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precise and to the point.*
- 4) *Answer each question in 250 words.*

Q1) Discuss the role of agriculture in economic development. **[15]**

OR

Compare the keynesian approach and Quantity Theory approach in financing for development.

Q2) Explain the role of Technology in development. **[15]**

OR

Analyze the challenges faced by developing countries in adopting advanced technologies.

Q3) Evaluate the impact of Global Warming on the economic development. **[15]**

OR

Analyze the relationship between population growth, poverty and environmental degradation.

Q4) Discuss the objectives and outcomes of the 1991 New Economic Reforms in India. **[15]**

OR

Explain the significance of social welfare-oriented programmes in inclusive development.

Q5) Short Notes (Any Two) **[10]**

- a) Reforms in Agriculture Sector
- b) Capital-intensive techniques of production.
- c) Sustainable Development.
- d) NITY AYOOG

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PE4087

[6540]-561

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

ECO-652-MJ : Economic Growth and Development - II

(2023 Pattern) (Semester - IV) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावी.
 - 4) प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा.
 - 5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) आर्थिक विकासातील कृषीची भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा. [15]

किंवा

विकासासाठी अर्थपुरवठा करण्यासंदर्भात केन्सचा दृष्टिकोन आणि परिणाम सिद्धांत पद्धती यांची तुलना करा.

प्र.2) विकास प्रक्रियेतील तंत्रज्ञानाची भूमिका स्पष्ट करा. [15]

किंवा

विकसनशील देशांना प्रगत तंत्रज्ञानाचा अवलंब करताना येणाऱ्या आव्हानांचे विश्लेषण करा.

प्र.3) आर्थिक विकासावर जागतिक तापमानवाढीच्या परिणामांचे मूल्यमापन करा. [15]

किंवा

लोकसंख्या वाढ, गरिबी आणि पर्यावरणीय व्हास यांच्यातील संबंध विश्लेषित करा.

प्र.4) भारतातील 1991 च्या नवीन आर्थिक सुधारणांची उद्दिष्ट्ये आणि परिणाम चर्चा करा. [15]

किंवा

समावेशक विकासात सामाजिक कल्याण-केंद्रित कार्यक्रमांचे महत्व स्पष्ट करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) कृषी क्षेत्रातील सुधारणा
- ब) भांडवल केंद्रित उत्पादन तंत्र
- क) शाश्वत विकास
- ड) नीती आयोग

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE4088

[Total No. of Pages : 2

[6540]-562

Second Year M.A.

ECONOMICS

ECO-653-MJ : Economics of Environment - I
(2023 Credit Pattern) (Semester - IV)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Draw the neat diagrams wherever necessary.*
- 4) *Answer 1 & 2 question in 300 words.*

Q1) What is an Environmental economics? Explain the nature and scope of environmental economics. **[15]**

OR

What is global warming? Explain the causes and effect of global warming.

Q2) Explain the environmental factors that affect economic development. **[15]**

OR

Explain the impact of global warming on the Indian Economy.

Q3) Write short notes (Any one). **[5]**

- a) Weather Forecast
- b) Pollution

* * *

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PE4088

[6540]-562

Second Year M.A.

ECONOMICS

ECO-653-MJ : Economics of Environment - I

(2023 Credit Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) आवश्यकतेनुसार सुबक आकृत्या काढा.
 - 4) प्रश्न क्रमांक 1 आणि 2 चे उत्तर 300 शब्दात लिहा.
 - 5) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.
-

प्र.1) पर्यावरणीय अर्थशास्त्र म्हणजे काय हे सांगून पर्यावरणीय अर्थशास्त्राचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा. [15]

किंवा

जागतिक तापमान वाढ म्हणजे काय? जागतिक तापमान वाढीचे कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.2) आर्थिक विकासावर परिणाम करणारे पर्यावरणीय घटक स्पष्ट करा. [15]

किंवा

जागतिक तापमान वाढीचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.3) टिपा लिहा (कोणतेही एक)

[5]

अ) हवामान अंदाज

ब) प्रदूषण

* * *

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4089

[Total No. of Pages : 4

[6540]-564

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

ECO-660-MJ : Public Policy

(2023 Pattern) (Semester - IV) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions must be solved.
- 2) The number on the right indicate the full marks.
- 3) Question number 1 to 4 answered in 300 words.
- 4) Watch the original english question paper for reference.

Q1) What is Public Policy? Explain the scope of public policy? [15]

OR

Write a features of strategic planning.

Q2) Explain the methods of policy implementation. [15]

OR

Explain the role of the media in the public policy analysis?

Q3) Explain the historical emergence of public policy. [15]

OR

Explain the features of public choice?

Q4) What is a policy evaluation? Explain the process of policy evaluation. [15]

OR

Explain the international limitations in public policy analysis.

P.T.O.

Q5) Write short note (Any two out of four)

[10]

- a) Nature of public policy.
- b) Institutionalism.
- c) Policy Implementation.
- d) Local Bodies.

Total No. of Questions : 5]

PE-4089

[6540]-564

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

ECO-660-MJ : Public Policy

(2023 Pattern) (Semester - IV) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) प्रश्न क्र 1 ते 4 ची उत्तरे 300 शब्दांत लिहा.
 - 4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
प्रश्न 1)	सार्वजनिक धोरण म्हणजे काय? सार्वजनिक धोरणाची व्याप्ती स्पष्ट करा.	[15]
	किंवा	
	व्युहरचनात्मक नियोजनाची वैशिष्ट्ये लिहा.	
प्रश्न 2)	धोरण अंमलबजावणीच्या पद्धती स्पष्ट करा.	[15]
	किंवा	
	सार्वजनिक धोरण विश्लेषणामधील माध्यमांची भूमिका स्पष्ट करा.	
प्रश्न 3)	सार्वजनिक धोरणाचा ऐतिहासिक उदय स्पष्ट करा.	[15]
	किंवा	
	सार्वजनिक निवडीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.	
प्रश्न 4)	धोरण मुल्यमापन म्हणजे काय? धोरण मुल्यमापनाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.	[15]
	किंवा	
	सार्वजनिक धोरण विश्लेषणामधील आंतरराष्ट्रीय मर्यादा लिहा.	

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) सार्वजनिक धोरणाचे स्वरूप
- ब) संस्थावाद
- क) धोरण अंमलबजावणी
- ड) स्थानिक स्वराज्य संस्था

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4090

[Total No. of Pages : 4

[6540]-565

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

ECO-661 MJ : Urban Economics

(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) Answer of Q.No. 1 to 4 write in 300 words.
- 4) Draw neat diagram wherever necessary.

Q1) Explain the concept of urbanization and Describe the process of urbanization. [15]

OR

State the causes of urbanization.

Q2) Describe concentric zone model of Urban Growth. [15]

OR

Explain Economics of Agglomeration.

Q3) State the functions of urban Local Bodies. [15]

OR

Explain the problems of urban slum areas.

Q4) Explain the trends of urbanization in India. [15]

OR

Describes the various polices for urban developement in India.

P.T.O.

Q5) Write short note (any two) :

[10]

- a) Urban economy
- b) Urban growth
- c) Urban poverty
- d) Smart city mission

Total No. of Questions : 5]

PE-4090

[6540]-565

M.A. (Part - II)

ECONOMICS

ECO-661 MJ : Urban Economics

(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) प्रश्न क्र. 1 ते 4 ची उत्तरे 300 शब्दांत लिहा.
 - 4) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
 - 5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

-
प्रश्न 1)	शहरीकरणाची संकल्पना स्पष्ट करा आणि शहरीकरणाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
किंवा
शहरीकरणाची कारणे स्पष्ट करा.	[15]
प्रश्न 2)	शहरी वृद्धीचे समकेंद्रीत क्षेत्र प्रतिमान विषद करा.
किंवा
एकत्रीकरणाचे अर्थशास्त्र स्पष्ट करा.	[15]
प्रश्न 3)	शहरी स्थानिक संस्थांचे कार्ये स्पष्ट करा.
किंवा
शहरी झोपडपट्टी क्षेत्रे यांच्या समस्या स्पष्ट करा.	[15]
प्रश्न 4)	भारतातील शहरीकरणाच्या प्रवृत्ती स्पष्ट करा.
किंवा
भारतातील शहरी विकासाच्या विविध धोरणे विशद करा.	[15]

प्रश्न 5) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

[10]

- अ) शहरी अर्थव्यवस्था
- ब) शहरी वृद्धी
- क) शहरी दारिद्र्य
- ड) स्मार्ट सीटी मीशन

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PE-4091

[Total No. of Pages : 2

[6540]-566
M.A. (Part - II)
ECONOMICS
ECO-662-MJ : Econometrics
(2023 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Use of non-programmable calculator is allowed.*
- 4) *Symbols have their usual meaning.*

Q1) Discuss the meaning and significance of econometrics. How is it different from mathematical economics and statistics? **[15]**

OR

Explain the steps involved in an econometric research process. Illustrate with an example.

Q2) Explain the concept of model specification error. What are the consequences of model misspecification? **[15]**

OR

Discuss the problem of omitted variable bias. How does it affect the interpretation of regression result?

Q3) What is the Gauss - Markov Theorem? Explain its assumptions and implications for OLS estimators. **[15]**

OR

Explain the identification problem. What are rank and order condition?

Q4) Describe panel data. What are the advantages of using panel data over cross-sectional or time series data? **[15]**

OR

Estimate the following model using multiple linear regression :

$$Y = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2$$

Y	10	15	20
X ₁	2	3	4
X ₂	1	2	3

P.T.O.

Q5) Write short notes (Any two)

[10]

- a) Cross - Sectional Data
- b) Population Regression function
- c) Log - linear model
- d) Coefficient of determination

